

HAAPAVEDEN PERUSTURVALAUTAKUNTA

ASIA

Oikaisuvaatimus Haapaveden perusturvalautakunnan tehostetun asumispalvelun hinnankorotusta vuodelle 2022 koskevasta päätöksestä.

OIKAISUN ALAINEN PÄÄTÖS

Haapaveden perusturvajohtaja linjasi ja perusturvalautakunta hyväksyi tehostetun palveluasumisen hinnankorotukseksi vuodelle 2022 maksimissaan 3,2% korotuksen, liite 1.

VALITTAJA

Esperi Care Oy
PL 11, Mannerheimintie 164
00301 Helsinki
Y-tunnus: 2017532-6

Arne Köhler, liiketoimintajohtaja
Ikäihmisten palvelut
arne.kohler@esperi.fi
p. 050 453 0261

VAATIMUKSET

Esitämme, että Haapavesi kumoaa päätöksensä ja linjaa uudeksi tehostetun palveluasumisen hinnankorotukseksi vuodelle 2022 12-13% korotuksen (vähintään tasoon 135 € / vrk / asukas, sis ateriät) siten, että korotuksessa otetaan huomioon:

- 1) Vanhuspalvelulakimuutoksesta aiheutuneet kulut palveluntuottajille 1.1.2022, kun hoitohenkilöstönmitoitus alueen tehostetun

palveluasumisen yksiköissä nousee vuoden vaihteessa 0,55:stä 0,6:een.

- 2) Vanhuspalvelulakimuutoksesta aiheutuneet kulut välillisestä työstä
- 3) TES-korotusten vaikutus 1.4.2019 alkaen

Haapaveden kaupungin esitetty korotus ei ole palveluseleleistä annetun lain mukainen, se ei riitä kompensoimaan palveluntuottajien lisääntyneitä kuluja ja johtaa tilanteeseen, jossa palvelusetelin hinta on kaukana tuotantokustannuksista ja näin ollen ei ole kohtuullinen palveluntuottajille. Esitetty korotus ei mahdollista nykyisten palveluntuottajien jatkamista alueella.

PERUSTELUT

1. Vanhuspalvelulain vaikutus hoitohenkilöstön mitoittamiseen 1.1.2022

Haapaveden perusturvajohtaja linjasi ja perusturvalautakunta hyväksyi tehostetun palveluasumisen hinnankorotukseksi vuodelle 2022 maksimissaan 3,2% korotuksen.

Korotus perusteltiin vanhuspalvelulain muutoksella ja korotuksessa huomioitiin vanhuspalvelulain vaikutus hoivakotien ns. välilliseen työhön. Vanhuspalvelulain muutoksen jälkeen hoitohenkilöstön tekemä välillistä hoitotyötä ei voi enää laskea mukaan hoivan mitoittamiseen. Haapaveden päätöksessä (14.9.2021) avataan korotusesitystä seuraavalla tavalla:

Vanhuspalvelulaki (28.12.2012/980) on uudistettu 1.10.2020 alkaen. Uudistetussa vanhuspalvelulaissa määriteltiin tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoituksen laskentaan liittyviä säädöksiä uudelleen. Laissa säädettiin, että välillisen ja välittömän hoitotyön osuus on eroteltava hoitajien työajasta. Välillisiä työtehtäviä ei saa enää laskea toteutuneeseen hoitohenkilökunnan mitoittamiseen.

...

Vanhuspalvelulain mukaisesti 1.1.2022 tulee välittömään hoitotyöhön perustuvan henkilömitoituksen olla vähintään 0,6 ja 1.4.2023 vähintään 0,7.

...

Keskustelujen perusteella on päädytty siihen, että yksityisille palveluntuottajille voidaan hyväksyä välillisen työn osuuden aiheuttamasta lisähenkilöstötarpeesta johtuvaa kustannusten kasvua maksimissaan 3,2% :n hinnankorotuksella vuoden 2022 hintoihin.

Korotus on näin ollen suunniteltu ja mitoitettu kompensoimaan palveluntuottajille vain välillisen työn aiheuttaman lisäresursoinnin tarvetta.

Vanhuspalvelulakimuutoksesta aiheutuu palveluntuottajille 1.1.2022 isoimpia kuluja kuin vain välillisen työn osalta. 1.1.2022 hoitohenkilöstön mitoitus alueen tehostetussa palveluasumisessa nousee 0,55:sta 0,6:een.

Tehostetun palveluasumisen palvelusetelin sääntökirjan (2.11.2016) mukaan hoitohenkilökunnan määrän tulee olla mitoitettu asukkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan ja sen tulee olla vähintään vanhuspalvelulain edellyttämällä tasolla. Näin ollen 2020 hoivahenkilökunnan määrän mitoitus on vähintään 0,55 ja 1.1.2022 mitoitus nousee vanhuspalvelulain vaatimuksesta tasolle 0,6. Esperi Hoivakoti Suvannossa hoivahenkilöstön mitoitus on tällä hetkellä 0,55.

Haapavesi on päättänyt kompensoida vanhuspalvelulain vaikutukset välillisen työn resursointiin, mutta jättänyt huomioimatta vanhuspalvelulain suurimman vaikutuksen, eli mitoituksen nousun vaikutuksen hoitohenkilöstön resursointiin. Esitämme, että hoitohenkilöstön mitoituspousua huomioidaan palvelusetelin hinnassa vastaavalla kuin viimeaikaisissa tehostetun palveluasumisen kilpailutuksissa (esim. FSHKY puitesopimus tehostetusta palveluasumisesta 5/2021):

$$([\text{voimassa oleva hoitopäivän hinta}] \times 0,8^1 \times [0,6/0,55]) + ([\text{voimassa oleva hoitopäivän hinta}] \times 0,2) = 7,27\% \times \text{voimassa oleva hoitopäivän hinta}$$

Lisäksi huomautamme, että valtio kompensoi kuntia mitoituslain noususta vuosien 2021 ja 2022 osalta. Valtio on sitoutunut korvaamaan mitoituslaista aiheutuneet **kulut kunnille täysimääräisesti** ja edellyttänyt, että kunnat / kuntayhtymät kompensoivat myös yksityisiä palveluntuottajia. On kohtuutonta, että kunta ei tässä tilanteessa

kompensoi myös palveluntuottajia. STM on huomauttanut asiasta usealle kunnalle jo vuonna 2021.

2. Välillisen työn vaikutus resursointiin

Kasvavan välillisen työn resursoinnin kompensaation osalta tyydymme Haapaveden perusteluihin ja esitykseen 3,2% vaikutuksesta vuoden 2022 palvelusetelihintoihin.

3. Inflaation ja TES-korotusten vaikutus 1.4.2019 alkaen

Mitoituslain lisäksi myös työmarkkinaratkaisut ja inflaatio vaikuttavat olennaisesti palvelun hintaan. Edellisen tehostetun palveluasumisen palvelusetelin hinnankorotuksen jälkeen TES korotukset ovat olleet:

1,34 %	1.4.2019 alkaen
0,82 %	1.6.2019 alkaen
1,30 %	1.8.2020 alkaen
1,30 %	31.8.2020 alkaen
1,50 %	1.7.2021 alkaen
1,10 %	1.9.2021 alkaen
7,36 %	Yhteensä

Työvoimakulut vastaavat 80% palvelutuottajan kuluista ja muut kulut 20%. Jos muiden kulujen inflaatioksi otetaan elinkustannusindeksi (7/2020 – 7/2021) inflaation ja TES-korotusten vaikutus kustannuksiin ovat yhteensä 6,28%.

Esitämme, että myös palvelutuotannon kalleuteen vaikuttavat TES-korotukset ja inflaatio huomioidaan hinnankorotuksessa.

4. Palvelusetelilaki ja asiakasmaksulaki

Palvelusetelilaissa säädetään palveluseteliä koskien kunnan oikeuksista ja velvollisuuksista (mm. päättää palvelusetelin käytöstä, tasasuuruisen tai tulosidonnaisen palvelusetelin käytöstä sekä arvosta), palveluntuottajien hyväksymiskriteereistä sekä palvelusetelin arvosta, jonka lain nojalla tulee olla **kohtuullinen**, ja jonka arvoa on lisäksi **korotettava lain 8 §:ssä säädetyissä tilanteissa**.

Palvelusetelilain 7 §:ssä säädetään lainsäädännön kohtuullisuusvaatimuksesta tarkemmin seuraavaa: kohtuullisuutta

arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan palvelun tuottamisesta kunnan omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna. HE 20/2009 vp:n mukaan kohtuullisuusvaatimus huomioiden palvelusetelin arvo tulisi määritellä niin, että palvelusetelistä muodostuu asiakkaalle todellinen vaihtoehto palvelun käyttämiseen. Palvelusetelin arvon täytyy lain sanamuodon mukaan olla asiakkaan kannalta kohtuullinen. Tämä ehto ei toteudu, jos asiakkaan omavastuuosuus nousee liian suureksi. Asiakkaan omavastuuosuus ei riipu vain palvelusetelin arvosta, vaan siihen vaikuttavat myös palveluntuottajien hinnoittelu. Palvelun tuottamisen kustannukset rakentuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla pitkälti samojen reunaehtojen mukaan. Yksityinen palveluntuottaja tuskin pystyy tuottamaan samaa palvelua merkittävästi alemmin kustannuksin kuin kunta.

Lisäksi tuotantotapa ei voi kunnan järjestämisvastuulla olevassa sosiaalihoitolain ja vanhuspalvelulain perusteella annettavassa palvelussa asettaa asiakkaita eriarvoiseen asemaan kunnan sisällä tai kuntien kesken. Kun kunta on tehnyt päätöksen palvelusetelin käyttöönotosta, on se samalla myöntänyt asiakkaille oikeuden valita palveluntuottaja. Valinnan mahdollisuuden tulee olla aito ja se edellyttää palvelusetelin kohtuullista arvoa. Hyvinvointiala HALI ry on laskenut kuntien oman palvelun hintoja kuntien toimittamien taloustietojen pohjalta. Tämän laskelman mukaan esim Kainuun Soten oman palvelutuotannon kustannuksen mediaani on 166,78 €/vrk sisältäen hoivan ja aterian.

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 12 § (30.12.2003/1311) mukaan mikäli kunta tai kuntayhtymä järjestää palveluja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla ostopalveluna, palvelun käyttäjältä on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itse järjestämistä vastaavista palveluista. (30.12.2010/1329).

Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa on käsiteltävänä kantelu (Kynnys ry:n kantelu, joka on jätetty elokuussa 2020, liite 2) liittyen palvelusetelin arvon kohtuullisuuteen ja arvon korotukseen ajan kuluessa. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia on pyytänyt asiassa STM:n lausuntoa (liite 2). STM:n lausunnossa todetaan, että ”palvelusetelin arvo ei voi systemaattisesti alittaa kohtuullista arvoa” ja että ”palvelusetelilaki edellyttää, että kunta arvioi palvelusetelin kohtuullisuutta suhteessa kunnan omana tuotantona tai ostopalveluna hankkimaan vastaavan palvelun kustannuksiin. Kunta ei voi olettaa, että palvelun kustannukset

olisivat pienemmät, jos asiakas hankkii palvelun palvelusetelillä”. Palvelusetelin arvon noususta STM lausuu seuraavasti: ”Vaikka laissa ei ole erikseen säädetty palvelusetelin arvon tarkistamisesta, se sisältyy vaatimukseen arvon kohtuullisuudesta. Ei riitä, että palvelusetelillä on mahdollista ostaa palvelua silloin, kun asiakkaalle ensimmäistä kertaa myönnetään palveluseteli. Palvelusetelin arvoa tulee tarkistaa kustannusten noustessa.” Lisäksi Kuntaliiton johtava lakimies Sami Uotinen ja Elinkeinoelämän keskusliiton kilpailulainsäädännön asiantuntija Annaliisa Oksanen ovat Helsingin Sanomien Vieraskynäkirjoituksessaan esittäneet kommentteja samoihin asioihin (Liite 3).

Esperi Care:n näkemyksen mukaan Haapaveden seudun ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen palvelusetelin arvo ei ole kohtuullinen 1.1.2022 mikäli palvelusetelin arvoa ja hintaa ei koroteta tasolle, joka huomioi vanhuspalvelulain koko vaikutuksen (ei vain vaikutus välillisen työn resursointiin) ja TES-korotusten sekä inflaation vaikutus tuotantokustannuksiin.

Yhteenveto

Haapaveden tehostetun palveluasumisen palvelusetelin arvoa ei ole juuri korotettu viimeisinä vuosina, kun taas pelkästään palkkakulut SOTE-sektorilla ovat vuoden 2019 jälkeen kasvaneet 4,76% ja kun otetaan huomioon tänä vuonna 1.7. ja 1.9. tulevat korotukset, niin pelkästään TES:stä johtuvaa kustannus nousua on 7,36% viimeisinä vuosina. Palveluntuottajalla ei ole mahdollista nostaa hintaa kustannuksia vastaavalle tasolle, koska asiakkaan maksama osuus nousisi liian suureksi lisäksi tulee huomioida asiakasmaksulain vaatimukset.

Näin ollen palveluntuottajat joutuvat hinnoittelemaan palvelut liian matalalle tasolle yksikön kulut huomioiden. Vastaavat palvelut järjestetään nykypäivänä muualla Suomessa hintatasolla 135€ / vrk / asukas (sisältäen ateriat) esim Siun Soten juuri avatussa kilpailutuksessa kattohinnaksi oli asetettu 138,00 €/vrk/asukas (sisältäen aterian).

Lisäksi palvelusetelin tulevassa arvossa pitää ottaa huomioon mitoitustulain muutoksesta seuraava mitoituksen nousu (0,55 → 0,6) 1.1.2022 ja vaikutus välilliseen työhön.

Esitämme, että palvelusetelin arvossa / hinnassa tehtäisiin tänä vuonna tasokorotus, jotta se vastaa kuluja ja on EOA-selvityksen mukainen. Esitämme seuraavia muutoksia palvelusetelin arvossa ja Esperin hinnassa:

(1) Vaikka kustannusnousua on 16,75 % (kts liite 2) esitämme, että Esperin yksiköiden palvelusetelihintaa nostetaan 12-13 % (tasoon 135 € / vrk / asukas, sis ateriat):

— 7,27% Mitoituslain vaikutus 1.1.2022

— 3,2% vanhuspalvelulain vaikutus välillisen työn resursointiin

— 6,28% TES-vaikutus 1.3.2019 – 2022

(2) Palvelusetelin arvoa/hintaa korotetaan vastaavasti siten, että asukkaan omavastuu pysyy kohtuullisena ja on 1.7.2021 voimaan tulleen asiakasmaksulain mukainen.

(3) Vuokran ja ateriamaksujen korotukset seuraavat elinkustannusindeksiä. Korotus 1,97 %. Vuokran osalta kuitenkin enintään Sääntökirjan mukaiseen enimmäismäärään (esim vuoden 2022 Kelan eläkkeensaajan enimmäisasumismenojen rajat eivät ole vielä tiedossa). ARA-kohteissa vuokran hintaan tehdään muutokset ARA-ehtojen mukaisesti.

Uusi hinta ja arvo astuisi voimaan 1.1.2022.

PÄIVÄYS

Helsingissä 20.9.2021

Arne Köhler

Arne Köhler

liiketoimintajohtaja, ikäihmisten palvelut

Esperi Care Oy

KIRJEEMME KOSKEE SEURAAVIA YKSIKÖITÄMME:

Esperi Care Oy:

Esperi Hoivakoti Suvanto

Esperi hoivakoti Oula

Esperi Hoiva 1 Oy:

Esperi Hoivakoti Fiona

Pyhäsalmen Palvelukoti Jaatinen Oy:

Esperi Hoivakoti Jaatinen

LIITTEET

Liite 1: Haapaveden perusturvalautakunnan pöytäkirja (14.9.2021)

Liite 2: Hinnankorotusesitys - laskelma

Liite 3: STM lausunto VN / 20702 / 2020

Liite 4: HS Vieraskynä 18.8.2021

Yksityisiä asumispalveluja tuottavien palveluntuottajien hinnankorotukset vuodelle 2022

Petula 14.09.2021 § 52

Yksityiset palveluntuottajat ovat esittäneet hinnankorotuksia palveluihinsa vuodelle 2022. Hinnankorotusesitykset poikkeavat toisistaan. Oulun eteläisen alueen sosiaali- ja terveydenhuollon johto on käynyt asiasta keskustelua.

Vanhuspalvelulaki (28.12.2012/980) on uudistettu 1.10.2020 alkaen. Uudistetussa vanhuspalvelulaissa määriteltiin tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoituksen laskentaan liittyviä säädöksiä uudelleen. Laissa säädettiin, että välillisen ja välittömän hoitotyön osuus on eroteltava hoitajien työajasta. Välillisiä työtehtäviä ei saa enää laskea totetuneeseen hoitohenkilökunnan henkilöstömitoitukseen. Valvontaviranomaiset tarkistavat valvontakäynneillään toteutuneen henkilöstömitoituksen. Henkilöstömitoituksesta tulee pystyä erottamaan välillisen ja välittömän hoitotyön osuus. Vanhuspalvelulain mukaisesti 1.1.2022 tulee välittömään hoitotyöhön perustuvan henkilöstömitoituksen olla vähintään 0,6 ja 1.4.2023 vähintään 0,7. Lisäksi kunnilla on velvollisuus käyttää Rai-arviointijärjestelmää palvelutarpeen arvioinnin tukena.

Hoitohenkilökunnan tekemässä välillisen työn määrässä on suurta yksikkökohtaista vaihtelua. Tähän vaikuttaa muun muassa se, onko yksikössä palkattuna avustavaa henkilökuntaa erikseen, vai tekevätkö hoitajat kaiken tai osan välillisestä työstä. Uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa välillisen työn määrittelyssä on käytetty arviota, jossa laskennallisesti on arvioitu hoitajien työaikaa kuluvan n. 3 % välillisiin töihin. Hoitajien välilliseen työhön käyttämä aika vaihtelee paljon eri yksiköissä, riippuen muun muassa yksikön koosta, aterihuollon ja pyykkihuollon järjestämistavasta.

Osittain liittyen tulevan hyvinvointialueen valmisteluun ja yhtenäisen palvelualueen muodostamiseen Pohjois-Pohjanmaalla, on alueen eteläisen osan sosiaali- ja terveydenhuollon johto käynyt keskustelua yhtenäisistä linjauksista palveluiden järjestämiseen ja niiden hinnoitteluun liittyen. Keskusteluissa on päädytty yhteisesti ajatukseen, että hinnoittelun ja palveluiden kustannusten on hyvä olla linjassa tulevalla hyvinvointialueella.

Keskustelujen perusteella on päädytty siihen, että yksityisille palveluntuottajille voidaan hyväksyä välillisen työn osuuden aiheuttamasta lisähenkilöstötarpeesta johtuvaa kustannusten kasvua maksimissaan 3,2 %:n hinnankorotuksella vuoden 2022 hintoihin.

Perusturvajohtajan ehdotus:

Lautakunta hyväksyy yksityisen palveluasumisen hinnankorotukseksi vuodelle 2022 maksimissaan 3,2 %.

Päätös:

Lautakunta hyväksyi yksityisen palveluasumisen hinnankorotukseksi vuodelle 2022 maksimissaan 3,2 %.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Haapavedellä 15.9.2021

Tiina Pitkäaho
Tiina Pitkäaho
Hallintosihteeri

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Haapaveden kaupungin virastoon määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Haapaveden kaupunki, perusturvalautakunta.

Yhteystiedot:

Postiosoite: PL 40, 86601 Haapavesi

Käyntiosoite: Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi

Sähköpostiosoite: perusturvalautakunta@haapavesi.fi

Puhelinnumero: 08 45911

Viraston aukioloaika on maanantaista torstaihin 9.30 - 15.00 perjantaina 9.30 - 14.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Haapaveden kaupungin virastosta.

Pöytäkirja on 24.9.2021 viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty 17.9.2021.